

ку призупинення норм статей Бюджетного кодексу України, зокрема тих, які встановлюють розміри граничного обсягу дефіциту державного бюджету та розміри граничного обсягу державою боргу.

Це посилює загрози неконтрольованого збільшення державного боргу та дефіциту державного бюджету, а відповідно – розбалансування дохідної та видаткової частин. Зауважимо, що бюджетно-фіскальні правила (обмеження) впроваджені з метою упередження прийняття необґрунтованих рішень, які можуть призвести до критичних наслідків для економіки країни та погіршити соціально-економічне становище.

1. Бюджетний кодекс України: Закон України, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920>.

2. Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»: Закон України від 13.04.2020 № 553-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553-20>.

3. Про внесення зміни до Бюджетного кодексу України щодо запровадження середньострокового бюджетного планування: Закон України від 06.12.2018 № 2646-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2646-19>.

4. Про Державний бюджет України на 2021 рік: Закон України від 15.12.2020 № 1082-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20>.

5. Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2020-%D0%BF>.

Василь Березняк,
доцент кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

Анастасія Пронічка,
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФЕЙК ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день, дуже відомим та актуальним став термін «гібридна війна».

Однією з складових так званої «гібридної війни» є фейкова інформація. Адже фейк – це спеціально створена новина, подія чи журналістський матеріал, який містить неправдиву або перекручену інформацію, що дискримінує певну людину чи групу осіб в очах аудиторії [3].

У наш час, інформація подана в новинах на телебаченні, має надмірну силу, проте інформація розповсюджена інтернетом має більшу аудиторію в разі. Її суть полягає в розповсюдженні неправдивої інформації в Інтернеті. Найчастіше фейкові сторінки створені нещодавно і не мають імен авторів, також інформація подана на цій фейковій сторінці в офіційних ЗМІ не підтверджується. Оскільки інтернет-ресурсами користується доволі велика кількість українців, спам-реклама з провокаціями та обманом дедалі частіше з'являється на наших екранах [1].

Ознаками фейку є:

- 1) вигаданий автор – найчастіше автором фейку є вигадана особа і тому інформацію про неї в мережі Інтернет знайти не можливо;
- 2) своїм змістом викликають бурхливі емоції (гнів, захоплення тощо);
- 3) наявність пропаганди;
- 4) інформація трактується думкою лише одного автора і сприйняття цієї інформації іншою людиною може розглядатись зовсім інакше;

- 5) сенсаційні, привабливі заголовки;
- 6) використання псевдонауки – багато незрозумілих слів використовують з наукової літератури, які за своїм змістом не підходять до теми поданої інформації;
- 7) напівправа - поєднання фактичного, фейкового, помилкового або частково помилкового контенту;
- 8) назва ЗМІ - для розкрутки чуток часто створюють копії відомих сторінок або сайтів. Від оригіналів вони можуть відрізнятися парою літер у веб-адресі або доменом – такі деталі легко не помітити;
- 9) наявність орфографічних помилок у великій кількості;
- 10) відсутність дати публікації [4].

У зв'язку з тим, що прізвища та імена авторів фейкових сторінок, сайтів та інформації невідомі, то такий спосіб слугує чудовим варіантом для здійснення різних злочинів.

Особливість даного явища полягає в тому, що фейк існує не тільки в Україні, але й в усьому світі.

Як зазначається у статті О.А.Саприкіна, фронтом ведення «гібридної війни» є в першу чергу населення, яке проживає в зоні конфлікту (на території України це є Донецька та Луганська області), а також населення яке не знаходиться на території конфлікту (вся Україна, крім зазначених областей) [1].

«Гібридна війна» - війна, основним інструментом якої є створення державою-агресором в державі, обраній для агресії, внутрішніх протиріч та конфліктів з подальшим їх використанням для досягнення політичних цілей агресії, які звичайно досягаються звичайною війною [5]. Так звана «гібридна війна» характеризується нетрадиційними методами ведення війни, тобто для такої війни не застосовується вогнепальна зброя, зброєю виступає фейкова інформація, у тому числі розповсюджена ЗМІ.

Найбільшою фейковою інформацією є те, що влада України – фашисти, українські війська використовують зброю забороненого калібру та ін.

Певним доказом смислової війни, виграної російським агресором, стало нагородження закритим указом 300 журналістів «за Крим». Це також підтверджує, що смислова війна – принципово мас-медійна війна [2].

Якщо зазвичай засоби масової інформації супроводжують військові дії, то у війні смислів спостерігається зворотна картина: військові завершують ті дії, які забезпечила їм підготовка ЗМІ. Як результат – громадяни України затримують рух колон ЗСУ в зоні конфлікту, протестуючи проти їхньої участі в бойових діях. Але хотілося б проаналізувати один із багатьох інструментів гібридної війни – фейк, а також фейкові повідомлення, новини, ресурси [1].

Розсилка повідомлень здійснюється за допомогою програми, так званого «бота». Суть повідомлень однакова, а от реакція людей досить різна. Одні можуть проігнорувати, а інші – обурюються, розповідають іншим.

Не винятком є новини, які з'являються при переході на різні сайти. Громадяни, автоматично переключаються на нові новини, забувши навіть вже зайшли на сайт.

Зрозуміло, що фейки створюються для ведення інформаційної війни не вперше. Головною причиною створення фейків в Україні став російсько-український конфлікт [1].

Треба прийняти за даність, що під час інформаційної війни приховують деталі усіх сторони. Проте, між сторонами війни на південному сході України є суттєві розбіжності.

На українському телебаченні навіть було декілька випусків програм, коли були показана фейкова інформація з боку країни-агресора на їхньому телебаченні. Реальна інформація та інформація подана в ЗМІ – дуже відрізнялась.

Відповідно до Рішення РНБО України актуальною загрозою національній безпеці нашої країни стала саме інформаційна війна, яка полягає у «фальшування української історії, формування російськими засобами масової комунікації альтернативної до дійсності викривленої інформаційної картини світу» 6. Для ліквідації такої загрози було наголошено, що при реформуванні та розвитку правоохоронних органів, також необхідно забезпечувати кібербезпеку України. Для цього необхідно, в першу чергу, створити систему забезпечення кібербезпеки (моніторинг простору мережі Інтернет, для виявлення, фіксації та припинення інформаційним загрозам з боку держави-агресора, а також запобігання таким загрозам); а також створити систему підготовки кадрів у сфері кібербезпеки (як відомо, в системі МВС функціонують підрозділи по боротьбі з кіберзлочинністю, а заклади зі специфічними умовами навчання здійснюють підготовку таких кадрів); розвиток співробітництва у даній сфе-

рі з НАТО та повністю відмовитись від російського програмного забезпечення (у тому числі антивірусних програм) [6].

Отже, всю отриману інформацію необхідно «фільтрувати» для себе, аби не повестися на провокацію і не бути дезінформованим. Створення фейкової інформації є досить великим прибутком для авторів, але великими втратами для нас та нашої країни. В будь якому випадку не можна ставитися до фейків і фейкових видань поверхово. Рада національної безпеки і оборони України приймає рішення, які мінімізують інформаційні атаки з боку країни-агресора, зокрема завдяки створенню спеціального підрозділу, який протистоїть кіберзлочинності.

1. Саприкін О.А. Фейк як інструмент інформаційної війни проти України. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=bdi_2016_1_15
2. Прокопенко М., Гривінський Р., Газета «День» Фейк як інструмент війни. URL : <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/feyk-yak-instrument-viyni>
3. Поняття „ФЕЙК” та його види у ЗМІ. URL : <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/teleradio/article/viewFile/694/699>
4. Як розпізнати фейкові новини? URL: <https://artefact.live/?p=732>
5. Війна «гібридна» // Політологічний енциклопедичний словник / Уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. – [За ред. М. П. Требіна]. – Харків: Право, 2015. – 816 с.
6. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.

Марія Вакуліч,
доцент кафедри
аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Структурні трансформації, глобальні зрушення в економіках країн світу, імперативи цифрових перетворень формують уявлення про те, що необхідною запорукою успіху бізнесу є можливість передбачити глобальні зрушення в режимі реального часу для прийняття виважених рішень. В зв'язку з цим, за умови поглиблення процесів фінансової глобалізації, поширення цифрових технологій та інноваційних інструментів ведення бізнесу необхідно докорінно змінити погляд на управління. Зміни засад цифрових трансформацій створюють парадигму концептуальних зрушень в формулюванні дефініції «управління».

При цьому, розвиток фінансової системи країни є показником її соціально-економічної стабільності та передумовою швидкого розвитку її регіонів. У період становлення України як країни з розвинутою ринковою економікою, проблема збалансування фінансової системи є першочерговою, оскільки від її вирішення залежать темпи розширення сектору малих і середніх підприємств, а отже, - і темпи економічного розвитку країни.

Фінансова система України постійно змінюється, адаптуючись до умов зовнішніх економічних процесів країн світу. Наприклад, збільшується кількість фінансових інститутів, установ фінансового сектору економіки, розвивається валютний ринок та ринок цінних паперів, зростає роль банківських структур в ході підприємницької діяльності. Незважаючи на ці зміни, стан розвитку фінансової системи України є незадовільним. Це проявляється в тому, що існуюча фінансова система не дозволяє ефективно акумулювати та перерозподілити фінансові ресурси. В результаті цього, гальмуються процеси припливу інвестицій, знижується конкурентоспроможність реального сектору економіки. Серед основних проблем можна визначити такі, як: розвиток тіньового сектору економіки, незахищеність прав інвесторів на ринку фінансових послуг, низька якість і конкурентоспроможність фінансових послуг, відсутність централізованого нагляду за фінансовими установами. Для стабілізації фі-